

www.netnic.fi/tklk

2/2011

Kerhovierailu Tukholmaan Vaunujen vihreä habitus ja merkintä

TENDERI on Turun Kiskoliikennekerho ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sisältää sivu

Kuskin pukilta	3
Kerhovierailu Tukholmaan	4
Vaunujen vihreä habitus ja merkintä	6
Kutsu syyskokoukseen 2011	11
Syyskauden 2011 ohjelma	12

TENDERIn 2/2011 toimittivat

Timo Heiskari
Kari Paananen
Mika Rantala
Olli Savela
Tapani Vuorio

Postiosoite:

Turun Kiskoliikennekerho ry.
c/o Kari Paananen
Liekotie 7 as. 1
21500 PIIKKIÖ

**Käyntiosoite Pansiossa
(kerhotilat):**

Pansiontie 48-52, rakennus 5255

**Turun Kiskoliikennekerho ry.
Perustettu 5.9.1983**

Hallitus 2011

Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
Tapani Vuorio	Jarkko Lehtonen
Suovantie 32	Maallikontie 36
20360 TURKU	20660 LITTOINEN
040 820 9396	050 339 3048

Jäsen	Jäsen
Esko Ampio	Timo Heiskari
Iso-Heikoistentie 54-2	Jouhikatu 2
21530 PAIMIO	20780 KAARINA
040 552 9850	040 568 4518

Jäsen	Sihteeri
Ilmo Kajala	Kari Paananen
Lanatie 5 D 109	Liekotie 7 as. 1
20540 TURKU	21500 PIIKKIÖ
050 336 0454	050 352 0558

Kerhohuonevastaava
Pekka Rantala
Bergeninkatu 2 D 38
20320 TURKU
0500 877 708

Jäsenmaksu: 30 € (sis. TENDERIn ja RESIINAN)
Tili: Nordea 205718 – 36499
IBAN: FI90 2057 1800 0364 99
BIC: NDEAFIHH

Kansikuva:

Moni puutavarankuljetusvaunu on myös saanut uudet ekovärit, tässä VR Sps 82 10 4717 089-8
Turun asemalla 8.8.2011.
Kuva: Olli Savela

Kuskin pukilta.

Toivotan hyvää alkusyksyä yhdistyksemme jäsenille. Syksy on eräänlainen juhla aika meille pienoisrautatieharrastajille, sienestäjille ja marjastajille. Kaikki ihana on juuri alkamassa ja samalla siinä käsillä, toisin kun esimerkiksi museorautatieharrastajien mansikka-kausi on hiipumassa.

Olin eilen sunnuntaina mobilistien rompetori tapahtumassa, missä huomioni kiinnittyi runsaaseen talkoohenkeen, miksi olin niin kärppänä tämän talkoo asian kanssa, sain tässä kesällä mielestäni kunnia maininnan kerhomme talkoohenkisyydestä. Eräät varteen otettavat harrastajakollegat kehuivat, etten sanoisi lähes ylistivät, yhdistyksemme talkoohenkeä pienoisrautatiepäivämatkoista. Joten uskallan toivoa saman tyylin jatkuvan, ja samalla haluan kiittää sydämestäni kaikkia talkoisiin osallistuneita, ja ensivuonna taas talkoolaisia tarvitaan sillä meillä on taas omat pienoisrautatiepäivät. Kävin myös MB klubin treffeillä Forum Marinumin piha-alueella, jotenkin siellä oli erilainen tunnelma, Mercedes-benz autoja oli kyllä paljon ja todella upeita, mutta jäin kaipaamaan kevyttä rahti kalustoa jota en näyttelystä bongannut.

Pikkujumbomme 1108 elämässä tapahtuu nyt suuria asioita, Hän on saamassa itselleen ”kaiteet”, sekä vielä lasi katon. Lähiviikkojen aikana Pikkujumbomme on myös saanut uusia kiskoja alleen, sekä siirtynyt uudelle paikalleen. Joten en voi olla kiittämättä Hartela yhtiötä, jonka ansiosta maskottimme viimeinkin saa arvoisensa ”pilttuun” Turun kulttuurimaisemassa. Kiitokset tulee antaa myös kaikille harrastajille Turun kiskoliikenne kerhossa kuin veturimiehille, jotka ovat auttaneet jumboa sen eri vaiheissa vuosien varrella. Erityiskiitos kaikille veturin kunnostustalkoissa ahkeroineille, joista osa on jo edesmennyt. Erikseen pitää mainita Pekka Rantala kokoaikaisena sitkeänä veturin puolesta viheltäjänä. Tulisi kai myös kiittää Haapamäen höyryveturipuiston harrastajia tulee kiittää, sillä he järjestivät taas hienon Lättä-ajelun Turun seudulle. Joten on sentään paljon mainittavaa oikea kokoisestakin rautatieharrastuksesta.

Aktiivista harrastussyksyä ja -talvea kaikille.

Terveisin Tapsa.

Tk3-1108 Turku 17.4.2011, kuva Pekka Rantalan

Kerhovierailu Tukholmaan

Kohtalon oikusta oli mahdollista saada Tukholman matkan paluumatkalla m/s Isabellalla Turun Kiskoliikennekerhon kaikki aiemmat puheenjohtajat yhteiskuvaan nykyisen puheenjohtajan kanssa. Kuvassa vasemmalta alkaen ovat virkaanastumisjärjestyksessä aiemmat puheenjohtajat Ilmo Kajala, Pekka Välimäki, Mika Rantala ja nykyinen puheenjohtaja Tapani Vuorio.

Missä nyt ollaan?

Turun Kiskoliikennekerhon iskuryhmä teki vierailun Tukholmassa sijaitsevan SMJ:n kerhohuoneistoon 26.3.11. Mukana oli myös kohtuullinen määrä turkulaisten valmistamia pienoismalleja joita sai asettaa näytteille ja osalla saattoi jopa ajaa ruotsalaisella radalla. Kuvassa Esko Ampion Dr13-vetoinen henkilöjuna kiitotavaravaunuineen ruotsalaisella kerhoradalla. Kuvassa näkyvä yhdistelmä mahtui kulkemaan ruotsalaisten ahtaassa kuormauttumassa juuri ja juuri.

Pekka Rantalan Dm4-kiitojuna näytteillä ruotsalaisella kerhoradalla

Pekka Rantalan Dm7-kiskoautohenkilöjuna ja DmG7-kiitotavarakiskoauto liitevaunuineen

Pekka Rantalan Dm7-kiskoautojuna on tutustumassa ruotsalaiseen kolleegaan. Hieman Haaparantamaista tunnelmaa, mutta ollaan kuitenkin Ekensholmin asemalla SMJ:n kerhoradalla Tukholmassa. Juttua varmasti riittää...

<http://www.smj.org/>

Vaunujen vihreä habitus ja merkintä

Eko-luokan (aikaisemmin 2. luokan) kaksikerrospalveluvaunu Edfs, Turku, 7.6.2011

Kuvat: Olli Savela

Tender 2/2011

(OS) Uusiin valkovichreisiin eko-lookia edustaviin matkustajavaunuihin on alkanut yhä enemmän tulla 12-numeroinen merkintä vanhan kotimaisen numeromerkinnän lisäksi. Tosin tuo kaksois-merkintä ihmetyttää, koska vanha numerosarja ei millään tavalla sisälly uuteen 12-numeroiseen eurooppalaiseen kalustoyksikkönumeroon (EVN = European Vehicle Number). Ainakin edellisen sivun Edfs-vaunu on poikkeus, siinä ei nimittäin ole vanhaa kotimaista numeroa. En ainakaan löytänyt sitä vaunun helmapellistä enkä päädyistä.

Kaksi ensimmäistä lukua ilmaisee, soveltuuko vaunu kansainväliseen vai pelkästään kotimaan liikenteeseen (yhteentoimivuustunnus).

55: Kotimaan liikenteeseen tai erillisellä sopimuksella kansainväliseen liikenteeseen soveltuva kalusto, jolla on teknisistä ominaisuuksista kertova erikoisnumerointi (Niin, mitä se sitten tarkoittaa, ingeniöriä.)

Kolmas ja neljäs luku ilmaisevat liikkuvan kaluston rekisteröintimaan.

10: Suomi

Viides ja kuudes luku kuvaavat vaunun teknisiä ominaisuuksia,

84: Erikoisvaunu, jossa on paikkoja matkustajille käsittäen kaikki luokat, joissa on erityisesti varustettuja alueita, kuten lasten leikkipaikkoja

Seitsemäs ja kahdeksas luku kuvaavat vaunun yleisiä ominaisuuksia, tarkemmin sanoen maksiminopeutta ja energiansyöttöä (lämmitysjärjestelmää).

97: nopeus yli 160 km/h sekä 1500 voltin vaihto- ja tasavirta

Yhdeksäs, kymmenes ja yhdestoista luku ilmaisevat vaunun sarjanumeron. Tässä tapauksessa siis **323**.

Väliviivan erottama kahdestoista luku on tarkistusnumero, tässä siis **1**.

Kummallista on se, että teknisiä ominaisuuksia kuvaava numero (5. ja 6. luku) eivät kerro mitään siitä, että kyseessä on kaksikerrosvaunu. Ainoastaan litteran Edfs kirjain "d" viittaa kaksikerrosvaunuun.

Tämänhetkisessä tilanteessa eksplisiittisesti kaksikerrosvaunun ilmaisevia numeroita ovat vain 16 (1. luokan kaksikerrosvaunu), 26 (2. luokan kaksikerrosvaunu), 36 (kaksikerrosvaunu, jossa on 1. ja 2. luokka) sekä 86 (kaksikerroksinen ohjausvaunu, jossa on matkustajapaikkoja, matkatavaratila tai ilman matkatavaratila).

Loput numerot (06, 46, 56, 66, 76 ja 96) eivät toistaiseksi merkitse mitään, ne ovat siis varattuja myöhempää tarvetta varten.

Numero 76 olisi kaiken järjen mukaan kaksikerrosmakuuvaunu (5. luku, joka alkaa 7:llä, merkitsee makuuvaunua ja 6. luvun numero 6 merkitsee kaksikerrosvaunua), mutta tällä hetkellä sillä ei ole omaa merkitystä eli on siis varattu. Senpä takia kai VR:n uusissa kaksikerrosmakuuvaunuissa on merkintä 75 (= yli 12 makuuosastoa).

Tässä täytyy mainita, että VR on nimennyt matkustajavaunujen 1. ja 2. luokan uudelleen:

1. luokka, joka tunnettiin myös Business-luokkana, on nyt Ekstra-luokka ja 2. luokka on Eko-luokka. Mitähän lisäarvoa tälläkin muutoksella saadaan? Mitä vikaa on käsitteissä 1. luokka ja 2. luokka? Haiseeko niissä vanha maailma, kenties jopa sääty-yhteiskunta? Vai ovatko muuten vain epätrendikkäitä? Ehkäpä olen vain vanhanaikainen ja muutosvastainen. Mene tiedä.

Tästä ei puutu enää muuta kuin, että VR saa uuden nimen, samantyyllisen kuin Postin Itella.

Kun VR Cargo ja Transpoint-yhtiöt yhdistivät logistiikkatoimintonsa ja sulautuivat 1.11.2010 VR Transpointiksi, saavat yhtiön tavaravaunut ja kuorma-autot uuden logon ja viherpainotteisen väriyksen.

Alla olevassa kuvassa on VR Transpointin Gbls-vaunu Turun ratapihalla 24.7.2011. Edelleen olen sitä mieltä (kuten jo kaksi vuotta sitten, ks. TENDERI 2/2009), että vaunun litteran pitäisi olla Hbins. Litteran Gbls lisätunnus ”I” (= vähemmän kuin kahdeksan tuuletusaukkoa) tuntuu jotenkin kaukaa haetulta. Kyseessä on toki erikoistyyppin vaunu, näkeehän sen jo vaunun koko sivun korkuisista siirtoseinistä. Mutta enhän minä näitä asioita ratkaise.

VR Gbls 42 10 1563 331-4
Kuva: Olli Savela

VR TRANSPORT

Onko E-vaunuissa (= korkealaitaisissa tavaravaunuissa*) kaatuvat laidat ja päädyt?

No ei varmasti ole, vaikka TraFin määräyksessä TRAFI/18213/03.04.02.02/2010 **Käyttötoiminta ja liikenteenhallinta** ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä L 144, 31.5.2011 näin mainitaan.

* Käytän tarkoituksella termiä korkealaitainen vaunu enkä avoin korkealaitainen vaunu (mikä on silkkää redundanssia), koska korkealaitainen vaunu implikoi sen, että se on samalla avoin.

Kun katsoo oheista kuvaa, näkee heti, että E-vaunun laidat ja päädyt ovat kiinteät. Se on kuin laatikko. Ruotsin Green Cargon terminologiassa käytetäänkin usein termiä lådvagn ja saksalaisessakin terminologiassa esiintyy silloin tällöin termi Kastenwagen.

11 RIV-EUROP 87 SNCF 532 3 395-6
Eaos 80 2

Linnanaukko, 1.6.2002
Kuva: Olli Savela

Yllä mainitussa TraFin määräyksessä sekä Euroopan unionin virallisen lehden L 144 suomenkielisessä versiossa mainitaan kuitenkin E-vaunun perusominaisuuksista näillä sanoin:

kaatuvat laidat ja päädyt, tasainen lattia

Tuntuu oudolta, että TraFi – liikenteen turvallisuusvirasto kun nyt on – hyväksyy näin vaarallisen vaunun, josta laidat ja päädyt voivat kaatua. Joko ratapihalla vaihtotyömiesten niskaan tai sitten matkan aikana. No, leikki sikseen. Kyse ei ole mistään muusta kuin todella huonosta käännöksestä (luultavimmin ranskasta) sekä siitä, että kielenkääntäjällä ei ole minkäänlaista käsitystä kyseisen vaunun perusominaisuuksista.

Kehnot käännökset eivät koske pelkästään suomea, vastaavassa tanskalaisessa versiossa mainitaan, että vaunu on varustettu **med nedklappelige side- og endevægge, med flad bund** (= alaskäännettävillä sivu- ja päätyseinillä, tasaisella lattialla). Alankomaankielisessä versiossa asiat ovat vieläkin hullummin, E-vaunu on nimittäin varustettu **met platte vloer aan het uiteinde dat zijdelings kan kippen** (= tasaisella lattialla päädyssä, joka voi kipata sivulle). Ainoa seikka, joka pitää paikkansa, on tasainen lattia.

Ruotsinkielisessä versiossa asia mainitaan oikein: **tippbar över gaveln eller åt sidan, med plant golv** (= (vaunun kuorma) voidaan kipata päädyn yli tai sivulle, tasainen lattia).

Saksankielinen versio ilmaisee asian oikein, tosin hieman kömpelösti. Mikä ihme siinä oikein on, että EU:ssa pitää pyörä keksiä uudestaan. UIC:n saksankielinen määrelehti 438-2, jossa on selitetty tavaravaunujen numero- ja kirjainmerkintä, ei ole ilmeisesti kelvannut pohjaksi EU:n byrokraateille, vaan termistöön on täytynyt saada oma ”Eskon puumerkki”, siis EU:n puumerkki. Tanskalainen tavaravaunuharrastaja totesi pari päivää sitten sähköpostiviestissään perin lakonisesti: *”Hadde det været en K-vagn kunne jeg forstå . . . .”* Niinpä niin, näinhän se on. Samoin äimisteli hollantilainenkin alan harrastaja eurooppalaisten normien kehoja alankomaankielisiä käännöksiä.

Asiakirjasta **Käyttötoiminta ja liikenteenhallinta** (OPE-YTE) löytyy kyllä muitakin käänno-
kukkasia sekä kömpelöitä termejä. Mutta uusimmassa laitoksessa niitä on myös paranneltu ja
korjattukin.

Täytyy vain ihmetellä, miten tällaiset tökerösti käännetyt asiakirjat yleensä pääsevät EU-maiden
säädoskokoelmiin. No, Euroopan unioni kun suoltaa jatkuvalla syötöllä kaikenlaisia ohjeita ja
määräyksiä, jotka sitten täytyy kovalla kiireellä kääntää jäsenmaiden kielille, niin ei kai niitä kukaan
ennätä lukea tai jos lukeekin, niin ajattelee, että se on EU:n pyhää sanaa ja evankeliumia, ei
niissä virheitä voi olla!

Toisaalta, kyllä rautatieharrastaja saa joka tapauksessa paljon informaatiota näistä EU:n julkai-
suista. Mutta, mutta: *allt det här får man ta med en nypa salt*. Hyvä puoli asiassa on, että ne ovat
vapaasti ladattavissa netistä. UIC:n määrelehdistä saisi pulittaa yli kaksisataakin euroa/julkaisu, ja
niistäkin voi löytyä virheitä.

AKRON 20 57775264 [P]
Ammoniakkivaunu

Turku, 8.8.2011
Kuva: Olli Savela

FER-TRANS 20 59064428
Väkilannoitevaunu
Omistaja: Kuibyšev Azot

Turku, 8.8.2011
Kuva: Olli Savela

Kutsu TKLK ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 2011

Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään Turussa Pansion satamassa, os. Pansiontie 48-52, rakennus 5255 , **keskiviikkona 19.10.2011 alkaen klo 18.00.** Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 11 §:n määäämät asiat. Kahvia ja pullaa tarjotaan.

Tervetuloa!

TKLK ry:n hallituksen puolesta

Tapani Vuorio
puheenjohtaja

Kari Paananen
sihteeri

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous.
2. Kokouksen järjestäytyminen
  - 2.1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja.
  - 2.2. Valitaan kokouksen sihteeri.
  - 2.3. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa.
3. Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
5. Esitetään toimintasuunnitelma vuodeksi 2012 ja päätetään sen vahvistamisesta.
6. Määrätään yhdistyksen jäsenmaksun suuruus vuodeksi 2012
Hallituksen esitys: Jäsenmaksut ennallaan
Jäsenmaksu, johon sisältyy Tenderi- ja Resiina-lehtien vuosikerrat, on varsinaiselta jäseneltä 30 €/vuosi.
Enintään 15-vuotiailta jäseniltä jäsenmaksu, johon ei sisälly em. lehtien vuosikertoja, on 5 €/vuosi. Alle 16-vuotiaalla on kuitenkin mahdollisuus maksaa täysjäsenmaksu ja saada täten em. lehdet.
Yhdistyksen sääntöjen mukaan kaikilla jäsenillä on ääni- ja osallistumisoikeus yhdistyksen kokouksiin.
7. Esitetään tulo- ja menoarvio vuodeksi 2012 ja päätetään sen vahvistamisesta.
8. Valitaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet vuodeksi 2012.
9. Valitaan kaksi tilintarkastajaa sekä yksi varatilintarkastaja tarkastamaan vuoden 2012 tilejä.
10. Päätetään kokous.

Kerhomme edustajat Tukholman kerhon vieraana, kuva Pekka Rantala

Syyskauden 2011 ohjelma

Ke	24.08.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	31.08.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	07.09.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	14.09.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	21.09.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	28.09.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
La	01.10.11	klo 10-17	PIENOISRAUTATIEPÄIVÄT TAMPEREEN MESSU- JA URHEILUKESKUKSESSA	
Su	02.10.11	klo 10-17		
			http://www.pienoisrautatie.fi/pienoisrautatie/	
Ke	12.10.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	19.10.11	klo 18.00	Pansio 5255	SYYSKOKOUS
Ke	26.10.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	09.11.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	16.11.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	23.11.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	30.11.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	07.12.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	14.12.11	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ke	11.01.12	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta

Liikkuuhan se sittenkin 17.4.2011, Kuvassa Pekka, kuva Pekan oma